

STAUROS

č. 6 marec/apríl 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko k PÔSTU

Kríza stredného veku alebo „poludňajší démon?“

O kríze stredného veku sme počuli už asi všetci. Niektorí sme si ňou prešli, na iných ešte len čaká. Existuje mnoho jej príznakov i zaručených rád, ako jej čeliť. Prichádza v zrelom veku, teda obvykle medzi 35. až 50. rokom života. Niektorých privádza k vážnej bilancii doterajšieho života, pričom ho nezriedka aj radikálne mení. Následkom tejto krízy niekto mení partnera, iný prácu, ďalšia bývanie, a poniektorí aj všetko naraz. Ako vhodné východisko sa nám totiž javí zmena vonkajších kulís, akoby sme od toho (pod)vedome čakali aj reštart vnútorného sveta.

Čo psychológia intenzívnejšie skúma zhruba posledné storočie, s tým autori duchovných spisov zápasia o „pár“ storočí dlhšie. Už v Starom zákone sa v deväťdesiatom žalme spravodlivý človek nemusí báť „nákazy, ktorá pustoší napoludnie“, lebo ho ochraňuje Boh. Pri svätom krste sa zasa modlíme exorcizmy, v ktorých je doslova prosba o ochranu krstenca „pred démonom, ktorý útočí na poludnie“. Viacerí „púštni otcovia“ hovoria o tzv. poludňajšom démonovi. Je zaujímavé, že práve jeho považovali za najväčšieho nepriateľa duchovného rastu. Lebo poludňajší démon útočí na rozdiel od ostatných démonov takmer na všetky oblasti našej duše. Vieme to odčítať aj na svojom psychickom rozpoložení. Po prvotnom nadšení prichádza ochabnutie. Modlitba ma postupne prestáva baviť, čítanie Sväté písmo ma nudí, slávenie eucharistie už nemá takú iskru, ako kedysi.

Možno aj to je dôvod, prečo východní kresťania slávia presne uprostred Veľkého pôst, ktorú nazývajú *Krížupoklonná*. Nebude to náhoda, ale skôr tu prehovorila duchovná skúsenosť s vyčíňaním „poludňajšieho démona“. Začiatok je za nami, koniec v hmlistom nedohľadne. Vynárajú sa pochybnosti. Aký to má celý zmysel? Poďme radšej robiť „užitočnejšie“ a „šľachetnejšie“ veci. Poludňajší démon často prichádza oblečený do „nevinných“ či dokonca „dobročinných“ šiat. Preto nám prichádza na pomoc náš Boh. Uprostred duchovného zápasu nám pred oči kladie miesto víťazstva: Kríž Ježiša Krista. Ako nám toto môže pomôcť?

Vieme, že kresťanský východ pri pohľade na Kristov kríž používa minimálne dva uhly. Ten prvý uhol pohľadu je demonštratívny. Kríž Pána Ježiša mi niečo ukazuje. Ukazuje mi, že Ježiš Kristus, Boží Syn mohol ako človek zomrieť hroznou smrťou, ale pre svoj osobný vzťah s Otcom nezostal v smrti. Kríž Ježiša Krista mi teda ukazuje, že ak vstúpim do

osobného vzťahu s Bohom, nič ma nezničí. Kríž mi demonštruje, že podľa ľudských kritérií môžem vyzerat' ako porazený. Ale v skutočnosti som v tandeme Víťaza. Keď sa teda východní kresťania klaňajú uprostred Veľkého pôstu Kristovmu Krížu, jedným dychom si všímajú aj jeho víťazný koniec. Vyjadrujú to viacnásobným opakovaním starobylej modlitby: „Tvojmu Krížu klaniame sa Vládca a tvoje sväté vzkriesenie oslavujeme.“

A potom je tu aj druhý pohľad, ktorý úzko súvisí s tým prvým. Je to terapeutický pohľad, ktorý nás postupne vedie k vnútornému uzdraveniu. Tento pohľad totiž na Kristovom Kríži vidí, že Boh sa naklonil k človeku, aby ho zdvihol k sebe. Preto sa Pán Ježiš necháva vyzdvihnúť na kríž, aby podľa svojich vlastných slov všetkých pritiahol (Porov. Jn 12,32). Spoznávame v tom jeden z hlavných významov slova *obeta*: Zdvihnúť hore to, čo predtým ležalo dole. Obeta Pána Ježiša na kríži teda nie je uzmiernením urazeného Boha Otca, ako skôr pozdvihnutím človeka. Toto je zdroj môjho uzdravenia. Je to uzdravenie môjho synovstva, pretože práve na toto útočí aj „poludňajší démon.“ Na Božie synovstvo, ktoré sme dostali ako dar vo svätom krste. Stačí ak si spomenieme, že práve naň útočí démon aj u samotného Ježiša Krista krátko po tom, ako nad ním pri krste v Jordáne zaznie Otcov hlas: „Toto je môj milovaný Syn,...“ (Mt 3,17) Dve z troch následných pokušení na púšti začína démon slovami: „Ak si Boží Syn...“ (Mt 4,3nn)

Hĺbka baptistéria je obrazom hĺbky duše

Kríza stredného veku nemusí postihnúť každého. Ale „poludňajší démon“ nás môže otravovať často. A môže vytiahnuť osvedčenú kartu. Napadne Božie synovstvom, ktoré sme dostali ako dar vďaka Ježišovi Kristovi. Je to vlastné vnútorné spochybnenie môjho krstu: „Aha, Boh ťa nemá rád. Boh na teba zabudol. Boh ťa nepočuje, nefunguje...“ Existuje účinná obrana! Kedysi som nechápal hĺbku starobylého symbolu krstných bazénov, dnes mu však začínam pomaly rozumieť. Po schodíkoch dole schádzal krstenec do vôd krst z ktorých vyrastal kríž. Po krste potom krstenec vystúpil po schodoch nahor. V tejto symbolike je vyjadrené hĺbka obrátenia a pokánia. Človek zostúpil až na dno svojho vnútra, k jadrú svojho bytia. Tento zostup nemusí byť vždy príjemný, ale Kríž Ježiša Krista ukazuje, že práve tam je nám Boh najbližšie. Na poludnie teda neprichádza iba démon. Na poludnie Veľkého pôstu prichádza v prvom rade Boh s tou najsilnejšou zbraňou i liekom zároveň. Zbraňou proti Zlému a liekom pre naše zranené duše je Kríž Ježiša Krista.

ZVESTOVANIE BOHORODIČKY: Mária ako nová Eva

Pri porovnávaní Máriu s Evou cirkevná tradícia zdôrazňuje poslušnosť Panny Márie v kontraste s neposlušnosťou našej pramatky Evy. Eva je matkou všetkých žijúcich; Mária (nová Eva) je matkou Zdroja života. Eva stratila život (zomrela v smrti); Mária prijala a ponúkla Život, ktorý vo Vzkriesení premohol smrť. Eva poslúchla hada a stratila raj pre ľudstvo; Mária poslúchla Boha a vrátila raj v Kristovi. Adam bol pred Evou, ale Mária, nová Eva, bola pred novým Adamom, Kristom.

Počatie Božieho Syna v lone Panny je naplnením Izaiášovho proroctva: „Sám Pán vám dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel!“ (Iz 7, 14). Cirkev rozjíma o tomto znamení na ikone Bohorodičky Znamenia: Boží Syn prichádza prebývať do panenského lona; a Panna Mária (v jej osobe Cirkev) dvíha svoje ruky a v modlitbe kontempluje Dieťa, zatiaľ skryté pred vonkajším svetom.

Kristova cirkev sa v učení o tajomstve vtelenia zameriava na osobu, ktorú Mária počala a porodila. Preto bola Mária na Efezskom koncile v roku 431 slávnostne vyhlásená za Bohorodičku (po grécky Theotokos) Titul Theotokos znamená, že to bol večný Boží Syn, kto sa narodil v tele z Panny Márie a stal sa človekom. „Z Bohorodičky si Ježiš vzal telo a stal sa jedno v bytí s našou ľudskou prirodzenosťou.“ Osobitným spôsobom Cirkev vyjadruje túto jednotu v bytí ikonou Nehy, v objatí Matky a Syna.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 20. - 26. 3. 2023

Pondelok	17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská) 18:30 <i>Veľký kajúci kánon sv. Andreja Krétskeho</i>
Štvrtok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská)
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská) † Anna, panyhída
Sobota	Zvestovanie Presvätej Bohorodičky 8:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>moleben k presvätej Bohorodičke</i> 10:00 Sv. liturgia, pri ktorej vladyka Peter Rusnák udelí kňazské svätenie 16:30 Akatist k Presv. Bohorodičke 17:00 Sv. liturgia s večierňou (slovenská) † Helena <i>následne: veľká večiereň</i> 19:00 Sv. liturgia v UPeCe Mlynská Dolina

NEDEĽA PIATA PÔSTNA, prepodobná Mária Egyptská, 1. hlas

8:00	Utieraň (cirkevnoslovanská)
9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
10:30	Sv. liturgia (slovenská)
12:00	Sv. liturgia (slovenská) † Štefan
16:00	<i>Sv. liturgia v Bernolákove</i>
17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	<i>následne: veľkopôstna večiereň</i>

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 27. 3. - 2. 4. 2023

Pondelok	17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská)
Sobota	Lazárova sobota 10:00 Križová cesta v Marianke 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>následne: veľká večiereň</i> 19:00 Sv. liturgia v UPeCe Mlynská Dolina

NEDEĽA KVETNÁ NEDEĽA

8:00	Utieraň (cirkevnoslovanská)
9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
10:30	Sv. liturgia (slovenská)
12:00	Sv. liturgia (slovenská)
17:00	<i>Sv. liturgia v Malackách</i>
17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	<i>následne: večiereň</i>

OZNAMUJEME

- V stredu, 22. 3. 23 sa po skončení liturgie vopred posvätených darov budeme modliť Veľkopôstny kánon sv. Andreja Krétskeho s poklonami, ktorý je ozajstnou pôstnou lahôdkou našej cirkvi. Celý kánon má výrazne biblický ráz, prechádza dejinami spásy od knihy Genezis až po Apokalypsu, pričom všetky udalosti týchto dejín vzťahuje konkrétne na modliaceho sa.
- Vo štvrtok, 23. 3. 23 je deň Veľkého kajúceho kánona sv. Andreja Krétskeho preto bude o 17. 00 h. liturgia vopred posvätených darov.
- Počas obdobia Veľkého pôstu sme pre Vás pripravili cyklus katechéz, ktoré sú každý piatok po liturgii vopred posvätených darov, cca. o 18:30 hod. na eparchiálnom úrade.
- V piatok 24. marca bude o 18:00 hod. sláviť sv. omšu v kostole Jezuitov v Bratislave vладыka Peter Rusnák pri príležitosti výročia 35. výročia Sviečkovej manifestácie. Po sv. omši bude sviečkový sprievod a program pri Pamätníku na námestí Eugena Suchoňa. Bližšie informácie o ďalších podujatiach nájdete na www.svieckovamanifestacia.sk.
- V **sobotu, 25. marca 2023** slávime prikázaný sviatok **Zvestovanie Presvätej Bohorodičky**. V deň sviatku budeme sláviť tri sv. liturgie – ráno o 8:00 v cirkevno-slovenskom a večer o 17.00 hod. bude sv. liturgia s večierňou v slovenskom jazyku, pred ktorou sa o 16:30 hod. pomodlíme Akatist k presv. Bohorodičke. Okrem toho bude osobitná **sv. liturgia o 10:00**, pri ktorej vладыka Peter Rusnák udelí kňazské svätenie kandidátovi Žilinskej farnosti Milanovi Syrnemu.
- KBS vyhlásila na 5. pôstnu nedeľu (26. marca 2023) zbierku na pomoc prenasledovaným kresťanom a utečencom. Výnos zo zbierky bude použitý na pomoc našim bratom a sestrám v núdzi, ktorí žijú v krajinách Blízkeho východu (v Iraku, Sýrii a Libanone). Viac informácií k aktuálnej zbierke a informácie o projektoch je možné nájsť na stránke utecenci.kbs.sk.
- V nedeľu, 26. 3. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme sv. Štefana Uhorského v Bernolákove o 16:00 hod.
- Na Lazárovu sobotu, 1. 4. 23 pozývame na modlitbu Krížovej cesty do Marianky s vладыkom Milanom Lachom so začiatkom o 10:00 hod.
- Na Lazárovu sobotu, 1. 4. 23 budeme v našom chráme vysluhovať sv. spoveď pred sviatkami Paschy od 14:30 do 17:00 hod. súčasne viacerí kňazi.
- Na Kvetnú nedeľu, 2. 4. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme Najsvätejšej Trojice v Malackách so začiatkom o 17:00 hod.
- Pripomíname a pozývame na sv. liturgie do UPeCe Mlynská Dolina v sobotu so začiatkom o 19:00 hod.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dobrému dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chrysostomos.
- Aj tento rok Vám budeme vďační za podporu našej farnosti dvoma percentami z daní prostredníctvom nášho občianskeho združenia *Stauros Bratislava*. Potrebné tlačivá nájdete v chráme alebo na internetovej stránke farnosti: <https://bratislava.grkatba.sk/darujte-2/>.
- Spolok sv. Cyrila a Metoda vydal 40-stranový životopis prepodobnej Márie Egyptskej. Cena výtlačku je 5 €.

ĎAKUJEME

- V nedeľu, 5. 3. 23 sme pri jarnej zbierke na Charitu prispeli 981 €, čím sme podporili systematickú prácu v prospech ľudí v hmotnej núdzi, v mene ktorých ďakujeme za Vaše dary.

• Bohu známa osoba darovala na podporu farnosti 60 €, iná Bohu známa prispela 220 €. Vyslovujeme „Pán Boh odmeň!“

• Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Obertanovej a Suslej* (11.3.23) a rod. *Semberovej a Vavříkovej* (18. 3. 23)

24. 3. 2023 upratujú: rod. Porhinčáková a Ďuková

1. 4. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Mocková a Žáčiková

Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

• V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, **tel.:** 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717